

en stor utställning om arkitekten eero saarinen börjar sin världsturné i helsingfors

eero
saarinen
framtidens
tar
form

Utställningens huvudsponsor:

ASSA ABLOY

Arrangörerna tackar
arkitektbyrån Kevin
Roche John Dinkeloo and
Associates för understöd

Sponsorn för utställningen
i Finland:

RUUKKI

Media sponsorerna
i Finland:

deko.

Utställningspartnern är:

artek

Utställningen har stötts av
Undervisningsministeriet,
Helsingin Sanomat stiftelse,
Senatfastigheterna och
Helsingfors stad.

www.mfa.fi
www.taidehalli.fi
www.eerosaarinen.net

Den finländsk-amerikanske arkitekten Eero Saarinen (1910-61) var en av den moderna arkitekturens mest framgångsrika formgivare. Han ritade bland annat Saint Louis Gateway Arch (1948-64), en 192 meter hög båge till minne av kolonisationen av västra Amerika, TWA:s terminal vid John F. Kennedy Airport (1956-62), där de eleganta betongvalven ser ut att sväva i luften och blir en sinnebild för flygandets glamour samt General Motors Technical Center (1948-56) i närheten av Detroit, en konstruktion av aluminium och glas, ett industrins Versailles. Eero Saarinen utnyttjade den allra modernaste byggnadstekniken, och hans arkitektur andades en ny och personlig estetik, ofta innehållande metaforiska element. I sin produktion lyfte han fram USA:s efterkrigstida ideal om ett öppet samhälle med obegränsade möjligheter och alternativ. Eero Saarinen dog 1961, endast 51 år gammal, men i sin strävan efter ett nytt och rikare arkitekturspråk hann han bli en av tidens mest omstridda och samtidigt mest produktiva och inflytelserika arkitekter.

Finlands arkitekturmuseums 50-årsjubileum avslutas med en stor utställning i Helsingfors Konsthall om arkitekten Eero Saarinens livsverk. Utställningen EERO SAARINEN: FRAMTIDEN TAR FORM är den första återblicken på den Finlandsfödde arkitekten Eero Saarinen. Hans byggnader och möbler påverkade 1900-talets arkitektur och design och har alltjämt inflytande på vår visuella kultur.

Utställningen är öppen till publik från 7.10. till 6.12.2006

I detta mångåriga forsknings- och utställningsprojekt har följande institutioner medverkat: Finlands arkitekturmuseum, Finlands kulturinstitut i New York, the National Building Museum, Washington, D.C., med stöd av Yale University School of Architecture. Efter Helsingfors kommer utställningen att turnera i museer runt om i Europa och USA till och med 100-årsjubileet av Eero Saarinens födelse år 2010. Utställningsstäderna på turnén är Oslo, Bryssel, Detroit, (konst-, arkitektur- och designskolan i Cranbrook), Washington, D.C., Minneapolis, Saint Louis, New York, Los Angeles och New Haven.

finlands
arkitekturmuseum

kaserngatan 24
00100 helsingfors
t. 09 8567 5100
f. 09 8568 5101
mfa@mfa.fi, www.mfa.fi
www.eerosaarinen.net

finlands kulturinstitut
i new york
finlands
arkitekturmuseum
national building
museum
med stöd av
yale university
school of architecture

Taidehalli

nervandersgatan 3
00100 helsingfors
t. 09 454 2060
öppet
11-18 (ti, to, fre)
11-20 (ons) 11-17 (lö, sö) inträde 7/5 e

EERO SAARINEN: FRAMTIDEN TAR FORM presenterar Eero Saarinens produktion från och med 1930-talet till mitten av 1960-talet, då den sista av de byggnader han ritat stod klar. Arbetet slutfördes av Saarinens arkitektkolleger Kevin Roche och John Dinkeloo. För första gången har allmänheten möjlighet att överblicka Saarinens hela livsverk. Hans produktion studeras både utifrån efterkrigstida, modern arkitektur och som ett koncentrat av ett välmående, teknologiskt framstående och demokratiskt samhälles strävanden och värderingar.

Utställningens intressantaste material är skisser, arbetsritningar, miniatyrer, fotografier, möbler och filmer av vilket merparten inte visats tidigare. Materialet är utlånat från arkiv och privatsamlingar, en stor del kommer från Yale Universitys arkiv. Där finns det mest omfattande Saارينen-materialet tack vare Kevin Roches donation av den forna arbetskamratens hela arkiv till universitetet 2002. Från Yale kommer även digitalanimationer av Saarinens arbeten gjorda av studerande vid universitetet enkom för denna utställning.

NATIONEN: Genom sina projekt för flygterminaler, ambassader och nationalmonument var Saarinen med om att skapa starka uttryck för den amerikanska identiteten. Genom designen för de amerikanska konsulaten i Oslo och London strävade Saarinen efter att betona Förenta staterna som en välvillig supermakt. Här lyfte han fram moderna tekniker anpassade till lokala förhållanden och material. I Förenta staterna hyllade Saarinens United States Jefferson National Expansion Memorial (bättre känd under namnet Gateway Arch) landets expansion västerut. Hans monument i Milwaukee hedrade stadens stupade och hans flygfält i New York och Washington, D.C., gav passagerarna den glamorösa känsla som förknippas med utlandsresor. Samtidigt fungerade de som portar till landets kulturella och politiska huvudstäder. Byggnaderna utnyttjade dynamisk form och strukturell uppfinningsrikedom för att fånga den amerikanska optimismen i mitten av 1900-talet, och variationsrikedomen representerade det nationella idealet om obegränsade möjligheter.

AFFÄRSBYGGNADER: Eero Saarinen visade en djup förståelse för arkitekturens värde för företagsbild och använde ofta ny byggteknik för att skapa ett brand för progressivt tänkande bolag. För sina affärskompanjoner utvecklade han och hans byrå den första väggen av spegelglas och världens tunnaste ytterväggspanel. Han var också den första att använda självrostande corten-stål för arkitektoniska syften. Saarinen var även först ute med att utveckla och till sist bemästra en ny kontorstypologi, företagscampuset. General Motors Technical Center i Detroit förortsområde som omfattade 25 byggnader och kostade 100 miljoner dollar var Saarinens första färdigbyggda exempel på denna nya typ. Byggkomplexet gav honom enorm publicitet, bland annat på omslaget till *Time*, och befäste strategierna för design och PR för framtida uppdrag inom företagsvärlden, från IBM till Bell Laboratories och John Deere. Affärspalatsen byggdes i orörd, lantlig miljö och upprepade den traditionella lantegendomens och universitetscampusens idé genom en modern företageestetik som frammanade både makt och auktoritet.

BOENDE: Även om Eero Saarinen inte är särskilt välkänd som skapare av bostäder ritade han på sin tid också betydelsefulla bostadshus. De reflekterar den fria planens modernistiska ideal, kontinuiteten mellan interiör och exteriör samt hans sätt att använda industriella byggmaterial och byggmetoder. År 1937 utformade han projektet A Combined Living-Dining Room-Study för *Architectural Forum*, och under andra världskriget deltog Saarinen också i tävlingar och andra program som strävade efter att utveckla prototyper för de återvändande krigsveteranernas och deras familjers bostadsbehov. Saarinens utforskning av modernt boende kulminerade i Miller House 1957. Tack vare projektets väl tilltagna budget fick Saarinen tillfälle att arbeta i stor skala och använda rikligt med material. Huset är ett lysande exempel på Saarinens strävan efter att skapa hela miljöer. Designen i Miller House kom till genom flera personers medverkan och blev en syntes mellan landskapet, arkitekturen och inredningen.

SAMHÄLLE: Eero Saarinen strävade efter att skapa en känsla av gemenskap och gemensam identitet i sina ritningar för universitetsområden, kyrkor och teatrar. Saarinen utnyttjade öppna eller centraliserade planer för sina imponerande religiösa och kulturella byggnader. Han använde symboliska former som förenade prästerskap och menighet, artist och publik. I sina huvudprojekt och byggnader för universitet som Vassar, Concordia och hans eget universitet Yale strävade Saarinen efter att balansera studenternas behov av bekvämlighet och avskildhet med faciliteter som stimulerade till social samvaro. Efter kriget inträffade ett uppsving för den högre utbildningen, och den drog också till sig ett ökat antal kvinnor. De växande universitetsområdena gav Saarinen den bästa möjligheten att skapa "hela miljöer", vilket han gjorde i hög grad inspirerad av sin fars universitetscampus Cranbrook. Hans mål var att ställa de nya byggnaderna i relation till den historiska helheten på universitetsområdena. Genom det visade han ett intresse för kontext som inte bara förebådade 1960- och 1970-talets arkitekturdiskussion, utan också motbevisade kritiken om att han bara producerade iögonenfallande byggnader utan att bry sig om de lokala förhållandena.

MÖBLER: Eero Saarinen ritade möbler under hela sin karriär och visade samma brinnande intresse för att använda nya material, innovativa konstruktioner och skulpturala former som i arkitekturen. Saarinen var inte ens tjugo år gammal när han designade möbler för byggnaderna i Cranbrook. Hans genombrott kom 1940 när han och Charles Eames fick första pris för tävlingen Museum of Modern Art's Organic Design in Home Furnishing. Även om deras stolar i formpressad plywood inte blev massproducerade lade de grunden för Saarinens efterkrigstida möbler för Knoll Associates. Saarinens möbeldesign, från stolen Womb Chair till de skulpturala borden och stolarna i serien Pedestal line, har blivit ikoner för den efterkrigstida designen och representerar vad tidskriften *Playboy* kallade "den amerikanska sekelmittens vitala, förfinade och fantasifyllda möbeldesign".

Trots att den begåvade Eero Saarinen ofta betraktats som en ensam, heroisk skapare, var han själv stolt över sin förmåga att samarbeta med andra arkitekter, konstnärer och ingenjörer samt sina kunder för att åstadkomma en arkitektur som dels smälte harmoniskt in i sin omgivning, dels var ett personligt uttryck där helheten behärskades av en stark och enkel grundidé.

EERO SAARINEN AND ASSOCIATES nådde internationell erkänsla samtidigt som byrån arbetade i ett häpnadsväckande anspråkslöst kontor i Detroitförorten Bloomfield Hills. Det var en intensiv och hektisk miljö, och byrån var i gång praktiskt taget 24 timmar om dygnet, 7 dagar i veckan. För att utveckla innovativ arkitektur för en framstående grupp av kunder utvecklade Saarinen och hans kolleger övertygande instrument för förberedelse och uppföljning av projekten, främst storskaliga modeller. Modellerna uppmuntrade samarbetet inom byrån och blev ett redskap för att få folk "att förbli engagerade". Misstänksamma kunder lugnade sig när modellerna med hjälp av speglar, dramatisk belysning och rentav rök fotograferades så att intrycket blev övertygande verklighetstroget. När Eliel Saarinen dog 1950 överträffade Eeros berömmelse faderns och han drog till sig och skolade upp de främsta unga begåvningarna från världens alla hörn. Många av dem kom senare att driva egna framgångsrika byråer.

Beskyddare för utställningen
Rikets president Tarja Halonen

Arrangörerna
Finlands kulturinstitut i New York
Finlands arkitekturmuseum
The National Building Museum, Washington, D.C.,
med stöd av Yale University School of Architecture

Projektgrupp
Juulia Kauste, direktör, Finlands kulturinstitut i New York
Severi Blomstedt, direktör, Finlands arkitekturmuseum
Chase W. Rynd, direktör, National Building Museum, Washington, D.C.
Robert A.M. Stern, dekan, Yale University School of Architecture

Kristiina Nivari, programkoordinator
Eeva-Liisa Pelkonen, ledare för forskningsgruppen

Utställningskommisarie: Donald Albrecht
Ledare för forskningsgruppen: Eeva-Liisa Pelkonen
Utställningsarkitekt: Roy Mänttari
Grafisk formgivning av utställningen: Michael Bierut och Jena Sher / Pentagram
Utställningskoordinator: Hannu Hellman
Bildkoordinator: Rosamond Fletcher
Medieproducent: Marko Tandefelt
Utställningsvideo: KDN.

Hederskommitté
Republikens president Tarja Halonen, hedersordförande
Talman i Finlands riksdag Paavo Lipponen
Ambassadör Jukka Valtasaari
Ambassadör Earle I. Mack
Kenneth Frampton, Ware Professor of Architecture, Graduate School of Architecture, Planning and Preservation, Columbia University
Gloria Jussila Jackson
Florence Knoll Bassett
Markku Komonen, arkitekt
Riitta Nikula, professor, institutionen för konstforskning vid Helsingfors universitet
Terence Riley, Chief Curator, Department of Architecture and Design, Museum of Modern Art
Kevin Roche, arkitekt
Carolyn Schwenker Brody, Chair of the Board of Trustees, National Building Museum
Vincent Scully, Sterling Professor Emeritus of the History of Art, Yale University; Distinguished Visiting Professor, University of Miami

finlands
arkitekturmuseum

kaserngatan 24
00100 helsingfors
t. 09 8567 5100
f. 09 8568 5101
mfa@mfa.fi, www.mfa.fi
www.eerosaarinen.net

finlands kulturinstitut
i new york
finlands
arkitekturmuseum
national building
museum
med stöd av
yale university
school of architecture

Taidehalli

nervandersgatan 3
00100 helsingfors
t. 09 454 2060
öppet
11-18 (ti, to, fre)
11-20 (ons) 11-17 (lö, sö) inträde 7/5 e